

081108 Kyrkmässa Karl-Erik Garlöv

Texter: 1Kung.8:22-30(Salomos bön vid tempelinvigningen)
1Kor.3: 9-17 (Jesus Kristus den enda grunden)
Joh.2:19-23 (Tillbedja i ande och sanning)

Psalmer: Fädernas kyrka v.1,2,7, SvPs 369, 370, 288

”Kyrkorummet är ett paradisygge”.

Uttrycket har jag fått från Olaus Petri kyrkas nuvarande arkitekt Jerk Alton.

Den här synen på en kyrkobyggnad är inte alldeles självklar. Under vissa epoker och på sina håll också i dag ser man kyrkan som i första hand tak över huvudet på gudstjänstbesökarna och en högtidlig lokal för bröllop, skolavslutningar och andra bemärkta tillfällen.

Men har man, som jag, under halva livet haft lyckan att ha Olaus Petri kyrka som sitt andliga hem, då blir man mer och mer varse att kyrkorummet är ett instrument ur vilket den gudomliga symfonin klingar i de mest varierade tonarter. Det finns mycket vackert att fästa blicken på här inne, men det är ytterst få saker som enbart är en dekoration.

Kyrkobyggnaden är ett evangelium, ett budskap från himlen format av sten, trä, glas, metall, färgstoffer, textilier...

1962 var jag på mitt första prästmöte i Strängnäs. Då framlades en avhandling med titeln Domus ecclesiae. Den handlade om teologi i kyrkoarkitekturen. Denna bok har alltsedan dess för mig varit en dyrgrip. Den gav mig en uppenbarelse. Kyrkorummet öppnades för mig på ett nytt sätt.

Jag såg hur Guds skapelsegåvor och människors arbete smälte samman till en andlig verklighet liksom korn och druvor genom människors arbete blir bröd och vin i den heliga måltiden. Jag upptäckte att högmässan inte bara består av en rad moment. Mässans liturgi i samspel med kyrkorummet formar en väg genom kyrkan från dopfunten vid ingången vidare mot predikstolen med de fyra evangelisternas symboler på pelarnas kapitäl till nattvardssalen uppbyren av de tolv apostlarnas pelarstoder.

Här kunde jag, och kan uppleva hur jag redan nått det paradys, som människan genom synden förlorade men som Jesus av nåd återskänker till de förlorade.

”Men kan verkligen Gud bo på jorden”, utbrister kung Salomo. ”Himlen och himlarnas himmel rymmer Dig inte, än mindre detta hus, som jag har byggt.” Det är verkligen en berättigad fråga. Gud finns ju överallt och i allt. Varför bygger man då dessa tempel åt honom? Gud bejaktar ändå Salomos tempelbygge, ja, det var ju till och med ett löfte från Gud som blev uppfyllt när Jerusalems tempel invigdes. Och Jesus med sina apostlar var också flitiga besökare i detta tempel. Förklaringen är nog ganska enkel. Vi

människor av kött och blod behöver konkreta mötesplatser där vi tillsammans får möta vår Skapare och Frälsare.

Vi ber med Salomo: ”Gud låt din blick natt och dag vila på detta hus om vilket Du har sagt: Här skall mitt namn vara.

Jag minns mycket väl tjugoen dygn här i Olaus Petri kyrka med ständig bönevakt dag och natt. Det var när en skara tamiler sökte skydd inom kyrkans murar av fruktan att skickas tillbaka till krigets Sri Lanka. Och Herren lyssnade till deras böner.

När fäderna började bygga kyrkor i Sveriges land för tusen år sedan så hade de Salomos tempelbygge för ögonen. Den gamla Helsingelagen säger till och med: ”Den förste som byggde sockenkyrka var konung Salomo”.

Samma förebild hade de fromma visionärerna Adolf Kjellström och Axel Herman Hägg när de för hundra år sedan lade grundstenen till detta tempel i Norden.

Måtten från Jerusalems tempel finns faktiskt infogade i Olaus Petri kyrka. (längden 60 alnar från glasväggen i väster till övre korttrappan, bredden 20 alnar är lika med mittskeppets bredd och höjden 30 alnar är densamma som höjden upp till valvspetsarna.)

Så blir vi påmind om att vi som församling är inneslutna i en böne- och offertradition som går långt tillbaka i det gamla förbundet. Men kyrkorummet vidgar sig mot det som kom med Kristus i det nya förbundet.

Olaus Petri är en basilika, en audienssal där den kristna församlingen möter sin Konung i dopets bad, i ordets förkunnelse och nattvardens gemenskap. Vår basilika, vår kungasal har en mycket tydlig korsform. Det är för mig en djup symbol. Som kyrka och kristna är vi ett med den lidande och uppståndne Kristus. Det är i honom vi lever, rör oss och är till.

När jag fick tillfälle att tillsammans med konstnären Lars Eklund utforma det stora processionskorset, så gav vi det samma form som kyrkans grundplan: en kristusgestalt med utbredda armar. Från början hade jag dock en tanke att innanför träkonturen fästa en spegel för att var och en som såg sin bild skymta i korset skulle påminna sig om sin plats som en levande sten i kyrkans mur. Ja, mer än så. ”Förstår ni inte att ni är Guds tempel och att Gud bor i er” utbrister Paulus. Jag har upplevt församlingar där gudstjänsten i stort bestått av en dialog mellan prästen vid altaret och organisten på läktaren. Därför är jag så glad när jag är hemma i Olaus Petri. Här är det kraft i sången och ett livaktigt deltagande i liturgin.

Våra östliga trossyskon brukar kallas ortodoxa. Det är ett viktigt begrepp med två olika betoningar. Ortodoxa kan betyda rätt tillbedjan och det tror jag kännetecknar vårt gudstjänstliv här i Olaus Petri. I vår kyrka samlas man till bön, mässa, meditation, undervisning nästan alla veckans dagar. Liturgin följer mönstret från den tidiga kristna kyrkan. Allt detta omsluts av kyrkorummet med sin rika symbolik.

Orto – dox betyder framför allt rätt lära.” Ingen kan lägga en annan grund än den som redan finns och den är Jesus Kristus” (1Kor.3) Jesu ord och föredöme så som det förmedlas till oss genom evangelister och apostlar är grunden för vårt liv som kristna. Grunden påverkar hela bygget. Det visste de, som för hundra

---

år sedan lade grundstenen till vår kyrka. De visste också hur viktig kröningsstenen är, den som låser valvet. Vi ser kröningsstenen på det nya altarets båge tecknad med ett kristusmonogram. Kristus är både grunden för vårt liv i kyrkan och krönet, som fullbordar vårt jordiska liv. Och mellan dopet och evigheten är vi kallade att leva i ande och sanning öppna mot Gud och vår nästa.

Kyrkorummet, gudstjänsten, församlingen är vårt stöd och livsrum - men inte själva livet, instrumentet – men inte musiken.

1908 – 1912. Drygt fyra år tog det att bygga denna kyrka efter trettio år av drömmar och förberedelser. Fyra år framåt i tiden. Det kan bli en tid av uppbyggelse: fördjupad samhörighet, fördjupad kunskap, fördjupad tillbedjan. En härlig utmaning inför 100-årsfirandet 2012. Samtidigt en förberedelse inför den dag då östväggen och valven öppnar sig och det nya Jerusalem kommer ner från himmelen så som aposteln Johannes beskriver det i Uppenbarelseboken (kap.21). Då är kyrkobyggnadens uppgift slutförd. ”Något tempel såg jag inte i staden ty Herren Gud är dess tempel han och Lammet”.

För dem som sörjer Det förlorade paradiset öppnar sig nu De förlorades paradiset.